

PRŮZKUM

RADIOELEKTRONICKÝCH PROSTŘEDKŮ, BITEVNÍCH VRTULNÍKŮ A POZEMNÍCH PROTITANKOVÝCH PROSTŘEDKŮ NEPŘÍTELE

V rozporu s pozitivními tendencemi uvolňování mezinárodního napětí zvyšují členské státy NATO systematicky svou všestrannou bojovou připravenost. Mezi významná opatření v této oblasti patří modernizace současné a zavádění nové výzbroje, bojové a jiné techniky. V souvislosti s tím dochází k úpravám organizační struktury a zásad bojového použití vojsk potencionálního nepřítele.

Vojenští teoretikové Západu přikládají značný význam radioelektronickým prostředkům, bitevním vrtulníkům a pozemním protitankovým prostředkům. Vycházejí z toho, že jejich efektivní využití může podstatně ovlivnit průběh a výsledky bojové činnosti. Proto jejich ničení patří mezi hlavní palebné úkoly jednotek, útvarů, svazků a svazů. Nezbytným předpokladem včasného a účinného ničení těchto prostředků bude aktivní a nepřetržitý průzkum. V první části článku řeším podíl velitelů, štábů a zejména zpravodajských orgánů na organizaci tohoto průzkumu. Druhá část se zabývá možnostmi průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků na jednotlivých stupních velení.

Organizace průzkumu

V duchu znění čl. 89 předpisu Zprav-1-1 (Průzkum ve vševojskovém boji) a pomůcky NN 020101 (Průzkum — názvoslovná norma) mohou obsahovat náplň pojmu „organizace průzkumu“ shrnout do tří na sobě závislých a návazných činností:

- řízení průzkumu ve všech fázích;
- zpracování zpráv průzkumem získaných a hlášených;
- předání zpráv k využití formou informační činnosti.

Na organizaci průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků se podílejí velitelé, náčelníci

štábů, zpravodajské orgány vševojskových štábů a další funkcionáři diferencovaně, v závislosti na příslušném stupni velení.

U jednotek je organizace průzkumu uvedených prostředků záležitostí velitele jednotky a u praporu navíc náčelníka štábu. U ostatních stupňů velení se na organizaci tohoto průzkumu podílejí velitel a náčelník štábu vydáním úkolů a pokynů pro průzkum do zahájení i v průběhu boje a operace. Hlavními výkonnými orgány jsou však zpravodajské orgány vševojskových štábů, které otázky organizace průzkumu uvedených prostředků řeší v úzké součinnosti s dalšími funkcionáři. U pluku jsou to zástupce náčelníka štábu, náčelník dělostřelectva, ženijní náčelník; u divize náčelník operační skupiny, náčelník raketového vojska a dělostřelectva (náčelník dělostřeleckého průzkumu), náčelník protivzdušné obrany, ženijní náčelník; u armády náčelník operačního oddělení, náčelník skupiny radioelektronického boje, náčelník skupiny vojskového letectva, náčelník raketového vojska a dělostřelectva (náčelník dělostřeleckého průzkumu), náčelník protivzdušné obrany a náčelník ženijního oddělení.

Hlavní řídicí a koordinační úloha náleží zpravodajským orgánům vševojskových štábů v zájmu centralizovaného řízení průzkumu uvedených prostředků.

Pro řízení průzkumu má rozhodující význam jeho plánování. Již při plánování přihlížíme k zpravodajské zodpovědnosti za průzkum radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků v závislosti na možnostech jednotlivých stupňů velení. Tyto možnosti jsou dány maximální hloubkou činnosti organických sil a prostředků průzkumu a činí:

- u praporu maximálně 10 km (hloubka sestavy brigád 1. sledu),
- u pluku maximálně 50 km (hloubka sestavy divizí 1. sledu);
- u divize maximálně 100 km (hloubka sestavy as 1. sledu),
- u armády maximálně 300 km (hloubka sestavy SKA).

Při tom hlavní úsilí soustředíme na rozhodující objekty zpravodajského zájmu toho kterého stupně velení.

Výsledky plánování průzkumu uvedených prostředků zakotvíme na všech stupních velení v pracovních mapách příslušných funkcionářů, u pluku, divize a armády vedle toho i v plánech průzkumu a vyjádříme v bojových rozkazech u jednotek a v bojových nařízeních pro průzkum na ostatních stupních velení.

Stále větší význam zároveň přikládáme operativnímu řízení průzkumu, zejména pokud jde o rychlost a pružnost v rozhodování a organizaci doplňkového průzkumu.

Při zpracování zpráv o radioelektronických prostředcích, bitevních vrtulnících a pozemních protitankových prostředcích je nutná centralizace při soustřeďování, evidování a vyhodnocování. Stejně jako při řízení průzkumu, musí v této činnosti sehrát rozhodující úlohu zpravodajské orgány vševojskových štábů.

Výsledníci celé organizace průzkumu uvedených prostředků musí být včasné a správné předání zpráv k využití. V tomto směru má prvořadý význam informační činnost zpravodajských orgánů vševojskových štábů směrem k hlav-

ním funkcionářům a vzájemná informovanost všech zainteresovaných pracovníků. Kromě toho je nutná diferenciacie v některých otázkách z hlediska přístupu k jejich řešení zvláště u zpravodajských orgánů vševojskových štábů.

Při organizaci průzkumu radioelektronických prostředků zabezpečují zpravodajské orgány vševojskových štábů získávání zpráv o jednotkách, útvech a prostředcích rádiového spojení, odposlechu, zaměřování a rušení, radio-technického průzkumu a rušení, prostředcích navádění a řízení, jejich rozmístění, možnostech činnosti a vyhodnocují celkovou radioelektronickou situaci nepříteli. Mezi zpravodajskými orgány se na této činnosti nejvíce podílí pracoviště plánování průzkumu a vyhodnocování zpráv zpravodajského střediska divize a skupina řízení rádiového a radiotechnického průzkumu zpravodajského střediska armády. Výsledky průzkumu a závěry z toho vyplývající uvádí zpravodajský náčelník (náčelník zpravodajského oddělení) v informační zprávě (část — místa velení a objekty systémů řízení a navádění). Oboustranný zájem vyžaduje velice těsnou součinnost zpravodajských orgánů vševojskových štábů s orgány služby radioelektronického boje. Jde o vymezení konkrétní funkční odpovědnosti a rozpracování metodiky, obsahu a forem a časových proporcí této součinnosti. Jejím výsledkem musí být kvalitní řešení příslušných otázek ve zpracované dokumentaci zpravodajského střediska, zvláště plánu průzkumu a dokumentů pro řízení jednotlivých druhů průzkumu. Musíme rovněž zabezpečit úzkou součinnost jednotek (útvarů) rádiového průzkumu a radiotechnického průzkumu s jednotkami (útvary) radioelektronického boje. V souvislosti s tím bude nutné společně rozmístovat místa velení obou druhů jednotek (útvarů).

Při organizaci průzkumu bitevních vrtulníků zabezpečují zpravodajské orgány vševojskových štábů získávání zpráv o rozmístění a činnosti těchto prostředků, zvláště v jejich prostorech rozmístění a vyčkávacích prostorech. Mezi zpravodajskými orgány se na této činnosti nejvíce podílí pracoviště plánování průzkumu a vyhodnocování zpráv zpravodajského střediska divize a skupina plánování a řízení průzkumu zpravodajského střediska armády. Obdobně je tomu tak i při organizaci průzkumu pozemních protitankových prostředků. Výsledky průzkumu bitevních vrtulníků je třeba využít okamžitě a proto bude nutné zabezpečit určitou prioritu předávání zpráv o bitevních vrtulnících před ostatními zprávami s výjimkou zpráv o prostředcích jaderného napadení. Závěry z vyhodnocení zpráv o bitevních vrtulnících musí být obsaženy v informační zprávě zpravodajského náčelníka (náčelníka zpravodajského oddělení) — část: možnosti vojskového letectva s důrazem na použití bitevních vrtulníků. Zvláštní význam pro zabezpečení rychlého a pružného řízení zasazených průzkumných orgánů má nepřetržité spojení s nimi a vyřešení způsobů předávání zpráv.

Při organizaci průzkumu pozemních protitankových prostředků zabezpečují velitelé jednotek a zpravodajské orgány vševojskových štábů získávání zpráv diferencovaně v závislosti na příslušném stupni velení, s důrazem na zjišťování protitankových řízených střel, kanónových a raketových střel tanků a tanků. Výsledky průzkumu s příslušnými závěry uvádí v informační zprávě zpravodajský náčelník (náčelník zpravodajského oddělení), v části: rozbor pozemního vojska. V zájmu centralizace je třeba soustředit úsilí průzkumu pozemních protitankových prostředků nepříteli na nejdůležitější objekty, směry (prostory) a etapy vedení boje. V zájmu komplexnosti je nutné zabezpečit využití všech sil, prostředků, způsobů a druhů průzkumu, které

se mohou podílet na zjišťování pozemních protitankových prostředků nepřítel. Úspěšné vedení průzkumu předpokládá nezbytnou koordinaci průzkumu pozemních protitankových prostředků nejen po horizontální, ale i vertikální linii v zájmu vymezení zpravodajské odpovědnosti za zjišťování jednotlivých objektů a sladění činnosti průzkumných orgánů co do času a prostoru.

Vedení průzkumu

Na vedení průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků se mohou podílet různé druhy průzkumu a různé průzkumné orgány. Můžeme využít různých způsobů získávání zpráv. Při tom konkrétní volbu a výběr ovlivní řada činitelů, z nichž za rozhodující považují charakter objektu průzkumu, možnosti příslušného druhu

Tabulka 1

Stupeň velení	Objekt	Druh průzkumu							
		Vojiskový	Hlubkový	Speciální	Rádiový	Radiotechnický	Radiolokační	Vzdušný	Dělostřelecký
Prapor	radioelektronické prostředky	ano							
	bitevní vrtulníky	ano							
	protitankové prostředky	ano							
Pluk	radioelektronické prostředky	ano							×
	bitevní vrtulníky	ano							ano
	protitankové prostředky	ano							ano
Divize	radioelektronické prostředky	ano	×		ano	ano		ano	×
	bitevní vrtulníky	ano	×		ano	ano	ano	ano	
	protitankové prostředky	ano	×		ano			ano	ano
VšA	radioelektronické prostředky			×	ano	ano		ano	×
	bitevní vrtulníky			×	ano		ano	ano	
	protitankové prostředky			×	ano			ano	ano

×) V omezeném rozsahu v závislosti na určeném prostoru činnosti.

průzkumu, průzkumného orgánu a způsobu získávání zpráv. Značný význam má rovněž lidský i materiálový faktor, který uvedené možnosti přeměňuje ve skutečnost.

Při volbě druhu průzkumu přihlížíme ke stupni velení, který se otázkami průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků zabývá. Možnosti jednotlivých stupňů velení uvádím v **tabulce 1**.

Každý stupeň velení a druh průzkumu má síly a prostředky, které může použít k průzkumu radioelektronických prostředků nepřítele, jeho bitevních vrtulníků a pozemních protitankových prostředků. K tvorbě průzkumných orgánů využíváme u jednotek předurčené bojové jednotky, na dalších stupních velení — průzkumné jednotky a útvary. Možnosti použití průzkumných orgánů k průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a protitankových prostředků — viz **tabulku 2**.

Tyto průzkumné orgány mohou využívat různých způsobů získávání zpráv při průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a protitankových prostředků nepřítele. Základním způsobem získávání zpráv, který maximálně uplatníme při zjišťování všech uvedených prostředků, bude pozorování. Při průzkumu radioelektronických prostředků vystupuje do popředí odposlouchávání zaměřování a další způsoby s využitím technických prostředků průzkumu. Možnosti použití jednotlivých způsobů získávání zpráv v závislosti na objektech průzkumu — viz **tabulku 3**.

Z tabulek je patrné, že se na vedení průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a protitankových prostředků nepřítele mohou diferencovaně podílet všechny druhy průzkumu a průzkumné orgány s využitím všech způsobů získávání zpráv. Na celkovou a konečnou výslednost tohoto průzkumu bude mít značný vliv důsledné uplatnění požadavku komplexnosti s přihlédnutím k nezbytné diferenciaci, která musí být rovněž zachována ve vztahu k charakteru zjišťovaných prostředků.

Při vedení průzkumu radioelektronických prostředků má hlavní úlohu rádiový a radiotechnický průzkum. Při plnění tohoto úkolu má značný význam oboustranně prospěšná součinnost s vlastními řídicími orgány a jednotkami radioelektronického boje. Průzkumné orgány rádiového a radiotechnického průzkumu získávají zprávy a radioelektronických prostředcích nepřítele, silách a prostředcích elektronické války. Na druhé straně má značná část činnosti vlastních jednotek a útvarů radioelektronického boje pozitivní vliv na síly a prostředky rádiového a radioelektronického průzkumu, zejména pokud jde o jejich ochranu. Důležitá je rovněž koordinace vzájemné činnosti, jejíž výsledkem bude ponechání v nerušené činnosti těch radioelektronických prostředků nepřítele, jež mají vysokou zpravodajskou hodnotu a naopak eliminování takových prostředků, které jsou sice velice důležité, avšak jejich zpravodajské využití je malé.

Vojskový průzkum je schopen získat celou řadu hodnověrných zpráv o radioelektronických prostředcích nepřítele přesto, že nejsou pro tento druh průzkumu hlavními objekty průzkumu. Je tomu tak proto, že část těchto prostředků bude rozmístěna v relativně malé hloubce sestavy nepřítele, v dosahu průzkumných orgánů vojskového průzkumu.

Hloubkový a speciální průzkum bude zjišťovat hlavně radioelektronické prostředky zabezpečení prostředků jaderného napadení, řízení a velení na

Tabulka 2

Druh průzkumu	Průzkumný orgán	Průzkum		
		radioelektronických prostředků	bitevních vrtulníků	protitankových prostředků
Vojskový	Pozorovatel	ano	ano	ano
	Pozorovací hlídka	ano	ano	ano
	Bojová průzkumná hlídka	ano	ano	ano
	Průzkumná skupiny	ano	ano	ano
	Důstojnická průzkumná hlídka	×	×	ano
Hloubkový	Skupina hloubkového průzkumu	×	×	×
Speciální	Průzkumná skupina speciálního určení	×	×	×
Rádiový	Pracoviště odposlechu	ano	ano	ano
	Pracoviště rádiového zaměřování	ano	×	ano
Radiotechnický	Stanoviště radiotechnického průzkumu	ano		
Radiolokační	Stanoviště radiolokačního průzkumu		ano	
Vzdušný	Osádka průzkumného letounu	ano	ano	ano
	Osádka vrtulníku	ano	ano	ano
Dělostřelecký	Dělostřelecká pohyblivá základna	×	ano	ano
	Stanoviště zvukového průzkumu			×
	Stanoviště radiolokačního průzkumu		ano	ano
Ženíjní	Ženíjní pozorovací hlídky	×	×	ano
	Ženíjní průzkumné hlídky	×	×	ano
	Stanoviště pro fotografování	×		ano

×) V omezeném rozsahu v závislosti na určeném prostoru činnosti.

Tabulka 3

Způsob získávání zpráv	Radioelektronické prostředky	Bitevní vrtulníky	Protitankové prostředky
Bojová činnost	ano	×	ano
Pozorování (naslouchání)	ano	ano	ano
Výpad	×		ano
Přepad	×	×	×
Léčka			ano
Průzkum bojem	ano	ano	ano
Fotografování (pozemní i vzdušné)	ano	ano	ano
Odposlouchávání a zaměřování	ano	×	ano
Výslech zajatců, přeběhlíků a dotazy u místního obyvatelstva	ano	ano	ano
Studium nepřátelských dokumentů, vzorů výzbroje a bojové techniky	ano	ano	ano
Jiné způsoby s využitím technických prostředků průzkumu	ano	ano	ano

×) V omezeném rozsahu.

vyšších taktických a operačních stupňů. Jeho výhodou je možnost určení přesných souřadnic těchto objektů a v některých výhodných podmínkách i jejich ničení. Určitou nevýhodou bude částečné omezení činnosti skupin hloubkového průzkumu a průzkumných skupin speciálního určení na stanovené prostory.

Vzdušný průzkum zjišťuje radioelektronické prostředky nepřítele v hloubce jeho sestavy a upřesňuje rozmístění těch z nich, které byly s menší přesností zjištěny jinými druhy průzkumu. Rovněž vzdušný průzkum je schopen dodat přesné souřadnice důležitých objektů. Z průzkumu ostatních druhů vojsk a speciálních vojsk se na zjišťování radioelektronických prostředků bude podílet hlavně radiolokační průzkum protivzdušné obrany, který může získávat zprávy o činnosti speciálních letounů elektronické války, létajících velitelských stanovištích apod.

Na vedení průzkumu bitevních vrtulníků se bude hlavně podílet vojsový průzkum. Jeho průzkumné orgány, zvláště průzkumné skupiny divizí a pluků prvního sledu, mohou získávat zprávy o přípravách k použití a činnosti bitevních vrtulníků v jejich prostorech rozmístění, vyčkávacích prostorech, výchozích prostorech pro zteč i v palebných postaveních.

K průzkumu bitevních vrtulníků mohou rovněž přispět svou činností průzkumné orgány hloubkového a speciálního průzkumu v závislosti na jejich vzdálenosti od prostorů použití bitevních vrtulníků. Jejich výhodou oproti průzkumným orgánům vojsového průzkumu je možnost většího utajení a tím i snížení nebezpečí prozrazení. U průzkumných orgánů vojsového a hloubkového průzkumu bude mít značný význam rychlé předání zjištěných zpráv formou signálů apod.

Vzdušný průzkum může zjišťovat zprávy o bitevních vrtulnících nepříteli vojsovým letectvem z vlastní sestavy i průzkumným letectvem v sestavě nepříteli. V zájmu rychlého využití výsledků průzkumu je výhodou vzdušného průzkumu jeho schopnost působit ve velkém prostoru, rychle získávat zprávy a předávat přesné souřadnice.

Možnosti rádiového, radiotechnického a radiolokačního průzkumu jsou sice omezeny převážně na působení z vlastní sestavy, avšak přesto může hlavně rádiový odposlech získat některé významné údaje o činnosti bitevních vrtulníků. Radiotechnický i radiolokační průzkum v sestavě nepříteli mohou vést rovněž některé průzkumné orgány za předpokladu jejich vybavení příslušnými technickými prostředky průzkumu.

Z průzkumu druhů vojsk má pro zjišťování bitevních vrtulníků význam hlavně radiolokační průzkum protivzdušné obrany a dělostřelecký průzkum svými organicky začleněnými radiolokačními prostředky.

Vedení průzkumu protitankových prostředků bude záležitostí hlavně vojsového průzkumu. K jeho úspěchu však rovněž přispěje bojová činnost jednotek prvního sledu, které mohou získat značné množství zpráv o protitankových prostředcích nepříteli za předpokladu efektivní organizace celého systému pozorování a hlášení jeho výsledků.

Možnosti hloubkového, speciálního a vzdušného průzkumu budou omezeny na zjišťování hlavně tankových a protitankových jednotek a útvarů ve druhých sledech a zálohách, které může nepřítel využít k plnění úkolů protitankové obrany.

Rádiový, radiolokační a popř. radiotechnický průzkum bude v dosahu svého působení získávat zprávy o místech velení, prostorech rozmístění protitankových prostředků a prvcích zabezpečení jejich činnosti. Z průzkumu druhů vojsk a speciálních vojsk můžeme využít některých orgánů dělostřeleckého a ženijního průzkumu.

Závěr

Organizace průzkumu radioelektronických prostředků, bitevních vrtulníků a protitankových prostředků nepříteli je součástí celkové organizace průzkumu. Podílejí se na ní hlavní funkcionáři (velitelé, náčelník štábu), zpravodajské orgány vševojskových štábů a diferencovaně další příslušníci velitelství toho kterého stupně velení. Rozhodující úlohu v tomto směru mají zpravodajské orgány vševojskových štábů, které průzkum těchto prostředků centralizovaně řídí, vyhodnocují a zabezpečují jeho komplexní vedení.